

KAŽIPOT

mesečnik slovenske skupnosti

številka

8

november,
2005.

letnik I

ISSN 1845-5034

Člani KPD Bazovica v Sarajevu,
oktober 2005

Bazovica, ti predragi si naš dom,
roke slovenske pridne so te dale,
spomin na tebe vedno nosil bom,
ponos kvarnerske lepe si obale.

Slavko Arbitar, «Bazovica»

KAŽIPOT

Mesečnik slovenske skupnosti
na Reki in v PGŽ

Ureja uredniški odbor:

Milan Grlica, Marjana Mirković, Darko Mohar,
Vitimir Vitaz
Podpinjol 43, 51000 Reka, Hrvaška
tel.: 324 321, 215 406, faks: 334- 977

Odgovorna urednica: Marjana Mirković
(tudi priprava, prevodi in oprema besedil)
tel.: 091 593 6086
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr

Lektorica
Darka Tepina Podgoršek

Izdajatelji:
Slovenski dom KPD Bazovica,
bazovica@bazovica.hr
Svet slovenske narodne manjšine Reke
Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr

ISSN 1845-503

Oblikovanje
Branko Lenić

Tisk: Tiskara «Sušak»

Prelom in tehnično urejanje:
Ri-TaCom, Reka

Mesečnik finančno podpirajo:
Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
Mesto Reka
Primorsko-goranska županija

Naklada: 500 izvodov

Naslovnica:
Člani KPD Bazovica v Sarajevu
Foto: Milan Grlica

Karikatura:
Bojan Grlica

SLOVENSKI DOM KPD «BAZOVICA» tajništvo, knjižnica in klubski prostori

torek in četrtek :
10.00 – 12. 00 in 18.00 – 20.00
tel.: 215 406, fax: 334 977
el. pošta: slovenski-dom-@ri.htnet.hr
tel.: + 385 51 324 321, 215 406
MePZ – vaje ponedeljek:
18.00 – 21.00

Dramska skupina - sreda, po dogovoru
Folklorno-plesna skupina
torek in četrtek: 19.00 – 21.00
Dop. pouk slovenskega jezika in kulture
ponedeljek, torek in sreda:

18.00 – 21.00

Planinska skupina - torek:
20.00 – 21.30

Svet slovenske narodne manjšine Reke
četrtek: 10.00 – 12.00

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
sreda: 10.00 – 12.00
vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr

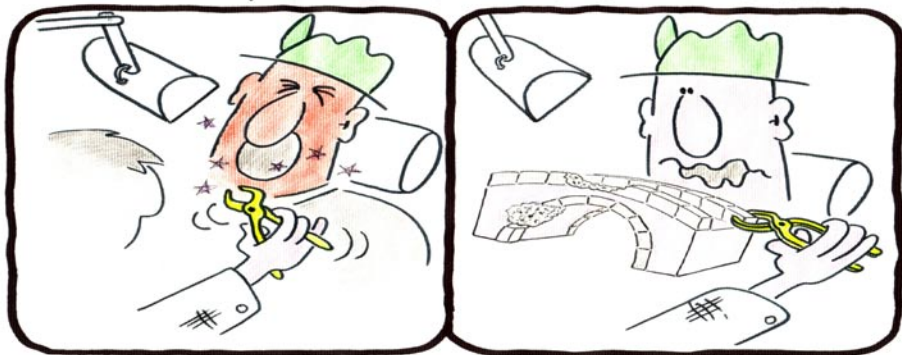
Hišnica: Marija Darapi, tel.: 337 000
Gostinska ponudba:
Buffet Saratea, tel.: 331 079

**Kažipot november 2005, št. 08,
letnik I**

Kazalo:

- 3.... Vpisi in prijave
- 4.... Pisma
- 5.... Dogodki oktober
- 21... Napovednik
- 22... Aktualno

EGON / STOMOSTOLOŠKA

V Bazovici znova mladinski pevski zbor?

Želeli bi oživeti dejavnost mladinskega pevskega zbora in vsem zainteresiranim sporočamo, da tajništvo sprejema prijave do konca leta. Udeležba v zboru je brezplačna.

Priprave na 60. obletnico društva

Znova vabimo vse, ki imajo arhivsko gradivo, da nam ga odstopijo na vpgled. Informacije tudi po faksu ali elektronski pošti (navedeno na hrbtni strani naslovnice).

Slovenska šola na Reki 1950–1953

Vse, ki so obiskovali pouk slovenskega oddelka v osnovni šoli Mateotti na Reki v začetku petdesetih let, vabimo na srečanje (predvidoma decembra) z nekdanjo učiteljico, profesorico Božidarjo Božič, por. Hero. Stik: Marjana Mirković, sreda 10.00–12.00, tel.: 324 321, 091 593 6086, elektronska pošta: marjana.mirkovic@ri.t-com.hr

Mešani pevski zbor, zborovodja Franjo Bravdica

MePZ deluje od samega začetka društva, ima vrsto priznanj in pohval, te dni pa je izšla tudi prva zgoščenska. Vabljeni novi člani in članice, vsi glasovi. Prijave v tajništvu ali pred vajo.

Tečaj slovenskega jezika in kulture, vodi učiteljica mr. Marija Donadić

Dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture poteka po programu Ministrstva za šolstvo in šport RS (KPD Bazovica: ponedeljek, torek in sreda od 18.00–21.00, SKD Snežnik, Lovran: četrtek od 18.00–21.00). Udeležba za člane društva je brezplačna.

Dramska in recitatorska skupina, vodi Alojz Usenik

Člani dramske skupine pripravljajo nastope za prireditve in so bili doslej večkrat nagrajeni in pohvaljeni. K sodelovanju vabimo vse zainteresirane, ne glede na leta. Zaželeni so tudi sodelavci za tehnično pomoč (scena, luč, ton). Prijave v tajništvu.

Planinska skupina, voditelj Darko Mohar

Zelo dejavna skupina, ki organizira redna srečanja in pohode, predavanja in stike z vsemi ljubitelji narave. Prijave v tajništvu in na sestankih skupine.

Plesna skupine, voditeljica Lidija Brajković

Tečaji v društvu so za člane brezplačni, prijave v tajništvu.

Balinišče

Vse zainteresirane obveščamo, da je na dvorišču urejen prost pristop do nižjega dela vrta in balinišč, ki so zdaj v celoti nared. Prijave za balinanje v tajništvu.

PISMA

V prejšnji številki je pomotoma ostala neobjavljena zahvala zvestemu bralcu Kažipota, Brunu Blasiniju, za njegovo prijazno pismo in lepe želje.

Iz Ljubljane pa se je oglasil Tomaž Gržeta, bruc na filozofski fakulteti (muzikologija in umetnostna zgodovina):

Tomaž Gržeta:

Slovesnost ob začetku praznovanj v počastitev 30. obletnice Slovenskega etnografskega društva

V Razstavni hiši Slovenskega etnografskega muzeja na Metelkovi v Ljubljani se je s slovesno prireditvijo začelo praznovanje 30. obletnice Slovenskega etnografskega društva (SED).

Predsednica SED dr. Breda Čebulj Sajko je v pozdravnem nagovoru obudila spomin na zgodovino SED in njegov nastanek iz oddelka etnografskega društva Jugoslavije. V nadaljevanju je med drugim poudarila pomen strokovne revije društva Glasnik, omenila uvajanje študentov v interesno področje slovenske etnologije in kolektivni duh vseh članov društva. Po njenih besedah je današnji cilj SED predvsem povezovanje – med generacijami,

s Slovenci z vsega sveta in zamejstva ter sodelovanje z društvi umetnostnih zgodovinarjev, restavratorjev, arheologov, muzealcev

Celotno prireditev je popestril nastop folklorne skupine COF in ansambla Cintra.

DOGODKI OKTOBER:

4. oktober:

Vlada RS, Ljubljana:

Po več kot 10 letih krovni zakon o zamejcih, zdomcih in izseljencih

Državni sekretar Franc Pukšič (v odstopu) je v Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu predstavil besedilo osnutka Zakona o odnosih RS s Slovenci zunaj njenih meja, ki med drugim uvaja nov pravni status, imenovan Status Slovencev brez slovenskega državljanstva. Gradivo je objavljeno na spletni strani www.vlada.si, na vpogled je tudi v društvu (sreda 10.00–12.00). Z besedilom pa se tudi tokrat ne strinjajo tisti, ki jim je zakon namenjen: predstavniki krovnih organizacij v zamejstvu, združeni v slovenski manjšinski koordinaciji SLOMAK. Srečanja v tej zvezi sta se 6. oktobra v Ljubljani v imenu Zveze slovenskih društev na Hrvaškem udeležila tudi njena vodilna predstavnika, Darko Šonc in Franc Strašek. Po besedah slednjega je Zveza med drugim predlagala, da bi v zakonu natančno opredelili ozemlje, na katerem živijo slovenski zamejci na Hrvaškem.

Konec oktobra je Urad objavil razpis za sofinanciranje programov 2006 in napovedal seminar o tem v Zagrebu, ki pa bo predvidoma 16. t.m. na Reki.

M. M.

7. oktober:

Slovenski dom KPD Bazovica, Reka:

Predstavitve zgoščenke mešanega pevskega zbora Bazovica

Zborovodja Franjo Bravdica, predsednica zbora Dragica Rizman

Izid prve zgoščenke našega zbora smo proslavili s prireditvijo pred polno dvorano pevcev, članov in prijateljev. Veseli smo, da imamo naposled posnetek zbora, ki bo lahko tudi darilo in trajen spomin organizatorjem naših nastopov in gostovanj po Hrvaškem, Sloveniji in zamejstvu. Posebej zanimiva pa je bila na prireditvi računalniška predstavitev zbora kot skupine, ki deluje od samega začetka društva in pomeni najmočnejšo prepoznavno podobo dejavnosti Bazovice. Z veliko truda, posluha in domišljije jo je pripravil podpredsednik društva Milan Grlica, jo popestril s številnimi fotografijami in podatki iz preteklosti. Njegov oče Jože, naš Pepi, ki v zboru prepeva že vsa dolga leta od prvih dni, pa se je v priložnostnem pogovoru s predsednikom Vitomirovom Vitazom spomnil začetnih srečanj in vaj leta 1947, z zborovodjo Stankom Volaričem, sinom skladatelja Hrabroslava Volariča. Kot zborovodje so se med drugimi zvrstili še Stanko Jurdana, Stanko Zidarič, Miloš Zlatič, Jože Poljanec, Rajko Hrovat in Peter Škrjanec, danes pa zbor, že petnajsto leto zapored, vodi maestro Franjo Bravdica.

M. M.

7. oktober:
Slovenski dom Zagreb: posvet
Etnološka dediščina in kulturna
podoba Slovencev na Hrvaškem.

V sodelovanju z zagrebškim Slovenskim domom in Svetom slovenske narodne manjšine Zagreba je posvet organiziralo Slovensko etnološko društvo in z njim končuje serijo srečanj, začetih v zamejstvu pred petimi leti.

Posvet se je začel dan prej z zanimivo strokovno ekskurzijo v Prezid, Čabransko dolino in Gerovo, kraje, kjer se slovenska in hrvaška tradicija močno prepletata. To je dokazal tudi ogled Palčave šiše v vasi Plešče z zgodbo štirih generacij družine Čop, ki jo je predstavil eden od potomcev, Marko Smole, tudi vodja ekskurzije. S prizadevanji za ohranitev te, ene redkih ohranjenih opremljenih meščanskih hiš iz sredine 19. stoletja smo se med kratko, a izčrpno in izredno zanimivo pripravljeno predstavitevijo seznanili tudi udeleženci posveta dan pozneje.

Na dnevnem redu posveta je bilo več referatov, ki so jih pripravili raziskovalci različnih ustanov in člani posameznih društev. Začetnega, O slovenstvu na Hrvaškem od nekdaj do danes, je prispevala dr. Vera Kržišnik - Bukić, podpredsednik zagrebškega Slovenskega doma Franc Strašek pa je spregovoril o samoorganiziranosti. Dr. Aleksandra Muraj iz hrvaškega Etnološkega društva je pozornost namenila nekdanjim, pohvalno ocenjenim srečanjem etnologov obeh držav, ki bi jih, sodeč po poznejši razpravi, kazalo obnoviti. Predstavljene so bile dejavnosti društev KPD Bazovica, Reka (Barbara Riman), SKD

Istra, Pulj (dr. Karmen Medica) in SKD Triglav, Split (mag. Marina Perić in Ivana Lučev). Sledile so še teme o slovenskih izobražencih na Hrvaškem, o Zofki Kvedrovi v Zagrebu, narečni poeziji Zlatka Pochobradskega in družini Černelič v Zagrebu. Zanimivo pripoved o poteh renkovskih kupinarjev v Medžimurje je podala Jelka Pšajd, o tem, kako so Slovenci gradili Karlovac, pa Slavko Marinič. Omeniti velja seveda še referate naših članic Dušanke Gržeta o pokopališki arhitekturi na reški Kozali in Trsatu ter koreferat Jasne Klesnik o prispevku mojstrov s Kranjske v obdobju baroka. Z referatom Slovenci na Reki pa sem spodaj podpisana med drugim na kratko predstavila tudi nekatere statistične podatke o slovenski skupnosti (več v prihodnji številki).

M. M.

Rade Pregarc: Na propadajočo grobnico gledališčenika Radeta Pregarca (Kozala) je v referatu opozorila Dušanka Gržeta

13. oktober:
Srečanje s člani Slovenskega športnega društva Sloga, Športnega združenja SK Devin in planinske skupine Bazovica

Kozina : Peter Suhadolc, Milan Grlica,
Marinka Pertot in Darko Mohar

Eden od ciljev pri ustanovitvi planinske skupine je bil vzpostaviti sodelovanje z drugimi društvi predvsem iz zamejstva. Po stikih s Slovenskim združenjem iz Kakanja, BiH, smo se na Bazovici 2005 seznanili tudi s tamkajšnjim Slovenskim športnim društvom Sloga. Rezultat je bilo srečanje, na katerem smo se zbrali: v imenu SŠD Sloga predsednik Vojko Mio in voditelj planinskega odseka Viktor Stopar, Športne zveze smučarskega kluba Devin iz Nabrežine predsednik Franc Briščak in reške Bazovice podpredsednik Milan Grlica ter voditelj planinske skupine Darko Mohar. Dogovorili smo se o dveh osnovnih načelih, »odprtih vratih«

in »majhnih korakih«, kar pomeni, da se člani društev lahko udeležujejo vseh akcij in da prihodnje leto sledi izmenjava načrtov.

Glede na to, da je PD Snežnik iz Ilirske Bistrice povezovalna spona med društvi – vključuje del planincev iz Bazovice in Sloge – je sprejet tudi predlog bistriškega predsednika Aleša Poročnika, da bi v okolici Ilirske Bistrice prihodnje leto organizirali skupno srečanje planincev iz Italije, Hrvaške in Slovenije.

Teden dni pozneje sva se z Milanom Grlico v Kozini sešla z vodilnima predstavnikoma Slovenskega planinskega društva Trst, Marinko Pertot in Petrom Suhadolcem. Z veseljem sta sprejela vse predloge.

D. M.

14. oktober:
Slovenski dom KPD Bazovica, literarni večer
Jože Škof, predstavitev knjig

Nabito polni družabni prostori so pokazali, da je zamisel o literarnih večerih zadela v polno in da bodo takšne prireditve kaj kmalu lahko postale del redne dejavnosti, kot je v uvodnih pozdravnih besedah napovedal predsednik društva Vitoimir Vitaz. V gosteh smo imeli slovenskega pisatelja Jožeta Škofa, ki je svoj prvi obisk pri rojakih na Hrvaškem doživel prijetno presenečen, zlasti s pristrčno dobrodoščico pevcev, ki so mu kot Belokranjcu zapeli Jurjevanje. Bela krajina kot deželica sonca in grozdja, deželica dobrih ljudi se vsem, ki v njej odraščajo in živijo, trajno vtisne v spomin, to doživetje pa je mogoče prepoznati tudi v mojih knjigah; tako se je to zgodilo celo rojaku

iz daljnega Toronta, predsedniku društva, ki me je obiskal, je med drugim povedal avtor. Poudaril je tudi dolgoletne vezi in prepletenost različnih področij v življenju slovenskega in hrvaškega prebivalstva na obeh straneh Kolpe, kar se najočitneje odraža v njihovem jeziku. Bela krajina ima bogato kulturno in naravno dediščino, na kar je lahko upravičeno ponosna; predvsem to velja za pestre in izvirne pesmi in plese, je poudaril Jože Škof.

Maja Stanković, Vitomir Vitaz in Jože Škof

Mladi člani društva, sestri Maja in Božica Stanković, Martina Grlica in Boris Lipovac, so brali odlomke iz njegovih knjig, ki jih je avtor na kratko predstavil v pogovoru s predsednikom društva Vitomirjem Vitazom. Jože Škof je spregovoril tudi o začetku pisateljavanja: po poklicu je agronom, pri svojem delu na vasi pa se je pogosto srečeval z ljudmi, jim rad prisluhnil in njihove zgodbe in pričevanja zapisal v prvi knjigi, Bela krajina v običajih in zgodbah. Dober odziv bralcev je botroval nadaljnemu pisanju, in danes se lahko pohvali že z zbirko šestih knjig, ki jih je v prijazen spomin podaril tudi našemu društvu. Pristrčen večer se je

končal z običajnim druženjem in obljubo gosta, da bo društvo vsekakor še obiskal.

D. M.

15. oktober:
Predsednik Sveta za narodne manjšine RH dr. Aleksander Tolnauer in poslanka Zdenka Čuhnil s predstavniki manjšinskih svetov na Reki in v Primorsko-goranski županiji

V okviru srečanj s predstavniki narodnih manjšin se je predsednik Sveta na državni ravni dr. Aleksander Tolnauer s poslanko Zdenko Čuhnil v prostorih Skupnosti Italijanov na Reki sešel z vodilnimi predstavniki manjšinskih svetov ter mestnih in županijskih oblasti. Med drugim je poudaril, da so se razmere na tem področju v zadnjih letih nasploh precej izboljšale in da manjšine postajajo dejavnik, ki ga v javnem delovanju na Hrvaškem ni mogoče prezreti. Navzoči predstavniki manjšinskih svetov so menili drugače, kajti oblasti se svetov pogosto otepajo in jim ne zagotavljajo niti z zakonom predpisanih razmer za delovanje. Omenili so še neurejene volilne imenike, poudarili nujnost pozitivne diskriminacije (gre za pravico do dvojnega glasovanja,

na dveh listah, poleg splošne tudi na posebni, za predstavnika narodne manjšine) in določitve volilnega praga za svete. Na dnevnem redu je bilo tudi vprašanje medijev. Kot dobrodošla novost je posredovana novica, da je bila predsednica reške Koordinacije svetov Darinka Janjanin, tudi udeleženka sestanka, dan pred tem kot manjšinska predstavnica izbrana tudi v programski svet HRT. Sama je ob tem izrazila mnenje, da je treba oblikovati parlamentarni manjšinski klub in posebna manjšinska uredništva, ki bi z mediji sodelovala pri obravnavi tovrstne problematike. Poslanka Zdenka Čuhnil je ob tem spomnila na že dosežene pravice oz. nekdanjo gledano televizijsko oddajo Kronika, ki je bila do leta 1990 v šestih jezikih na sporedu dvakrat mesečno, kar bi po njenem veljalo znova uvesti.

Soglasno sprejeto ugotovitev na koncu, da si morajo pravice, široko zagotovljene v zakonodaji, najbolj izboriti narodne manjšine same, je pospremlilo tudi opozorilo, da je pripadnikom vseh manjšin najbolj skupno to, da se njihovo število, kar dokazujejo podatki o ljudskem štetju, iz leta v leto močno zmanjšuje.

In na koncu še novica, da ima Svet slovenske narodne manjšine Zagreba od oktobra redno zaposleno osebo za administrativna in spremljajoča dela.

D. M.

16. oktober:

Darko Mohar: Izlet planinske skupine na Porezen

Po daljšem času smo planinci končno imeli malo sreče z vremenom. Čeprav je doline prekrila jesenska megla, nas je pri vzponu na Porezen spremljal lep, topel in sončen dan v naravi, preoblečeni v rume in rdeče jesenske barve. Po približno treh urah vožnje skozi Idrijo do Cerknega in kratki vožnji do vasice Poče smo se hitro odpravili proti vrhu. Vzpon na 1630 metrov visok vrh je bil zelo naporen, lepota pokrajine pa je poplačala vse napore. Na poti smo morali gaziti več šumečih potočkov, presenetljivo bogatih z vodo. Na vrhu Porezna stoji spomenik padlim v drugi svetovni vojni, na vojno pa spominja tudi spomenik v Počah. V vseh vojnah so se v teh odmaknjenih krajih severne Primorske bili hudi boji, nam je odgovorila vaščanka Poč, ko smo jo vprašali, ali smo na Primorskem ali na Gorenjskem. V samem vrhu Porezna pa so še vedno vkopani predori in bunkerji.

Planinski dom je bil odprt, po napornem vzponu se je prilegla topla jota. Oskrbnik nas je sicer pričakoval že prejšnjo nedeljo, a je bil našega obiska vseeno vesel. Dom stoji na južni strani, malo pod vrhom. Na drugi strani Baške grape, v katero se spuščajo jugozahodna pobočja Porezna, se visoko vzpenjajo Spodnje Bohinjske gore: Črna prst, Rodica, Šija, Vogel, daleč proti jugu stoji Krn. Nad vsemi temi gorami pa stoji veličastno visoko, v drugi vrsti, očak Triglav, prekrit s prvim jesenskim snegom.

Krasen razgled in toplo sonce nam kar nekako nista dovolila, da bi se

prehitro vrnili v dolino. No, čakal nas je še obisk Divjega jezera pri Idriji. Mesto, stisnjeno v ozki dolini, ne vzbuja želje po daljšem zadrževanju. Grad Gewerkenegg z Idrijskim muzejem, muzej v sprednjem delu rudnika, idrijske klavže¹, pragozd Bukov vrh, osamljene kmetije visoko v hribih z izrednimi razgledi pa kar vabijo na vsaj enodnevni ogled mesta. Celo do Divjega jezera je speljana sprehajalna pot ob Idrijci, čisti in smaragdno zeleni reki. Samo jezero je izredno zanimiv pojav, ki buri duhove mnogih raziskovalcev. Obdano je s strmimi stenami, globina je še neznan. Jamski potapljači so se spuстили do 160 metrov globoko, a to še ni dno jame. Ob močnem deževju voda izbruhne na površino v obliki gobe. Iz jezera se izteka rečica Jezernica, dolga le 55 metrov, ki slovi kot najkrajša slovenska reka. Zanimiva je tudi zato, ker teče v obe smeri: kadar je gladina Idrijce višja od gladine jezera, Jezernica teče v nasprotni smeri.

Še kratko ustavljanje Pri Turku v Hotedršici in zatem se, polni vtisov, utrujeni in zadovoljni, v zgodnjih večernih urah vrnemo domov.

Planinci uživajo v lepem pogledu

Klavže so visoke vodne pregrade na reki Idrijci in njenih pritokih Belci in Zali ter pritoku Kanomljice Klavžarici. Namenjene so bile zbiranju vode za občasno plavljenje lesa za potrebe rudnika živega srebra v Idriji. Zidane klavže so zaradi mogočnosti poimenovali »slovenske piramide«.

21. oktober

Hotel Excelsior, Lovran: Koncert v počastitev 95. obletnice rojstva Josipa Kaplana, skladatelja, zborovodje in glasbenega pedagoga Josipa Kaplana

Po koncertu v reški Katedrali Sv. Vida (15. oktobra), »**V spomin skladatelju in pedagogu profesorju Josipu Kaplanu**«, na katerem sta nastopila **Draško Baumgarten** na orglah in sopranistka **Mazumi Kamei**, se je obletnice rojstva Josipa Kaplana spomnil tudi lovranski pevski zbor KUD Lovor. Vodi ga Franjo Bravdica (tudi zborovodja MePZ Bazovica), v njem pa prepeva več rojakov, tudi članov tamkajšnjega slovenskega kulturnega društva Snežnik. V počastitev obletnice Josipa Kaplana je Lovor organiziral koncert in kulturni večer, na katerem so nastopili še ženska klapa Kamelija, pianistka Ana Dražal, zadnja učenka Josipa Kaplana, ter recitatorja Dolores Zeko in Stanko Fatur (znan po svojih nastopih tudi na odru naše dvorane).

Glasbena zapuščina **Josipa Kaplana (Krško, 23. 10. 1910 – Lovran, 25. 3. 1996)**, skladatelja in glasbenega pedagoga, ki je po diplomi v Zagrebu nadaljeval študij kompozicije v Ljubljani in na Reki deloval od leta 1956 do 1978 kot profesor

na Glasbeni šoli I. M. Ronjgova, Pedagoški akademiji in reškem oddelku zagrebške Glasbene akademije, je raznovrstna in bogata. Šteje več del za simfonični, harmonikarski in tamburaški orkester, komorne skupine in solistične instrumente, za glas ob klavirski in zborovski spremljavi, pa tudi več kot 300 zborovskih skladb in devet ciklov pesmi za otroke. Kot skladatelj in zborovodja je Josip Kaplan prejel več nagrad in priznanj za svoje delo, ki ga je ustvarjal do zadnjih dni.

Josip Kaplan

Josipa Kaplana omenja tudi letos izdana Istrska enciklopedija (str. 371), obsežen prispevek o njem je v reški periodiki leta 2000 objavila Lovorka Ruck («Tvorci glazbenog žiga naše sredine», Sušačka revija,

št. 30/31, str. 58–61), celovit v pogled v njegovo zapuščino in njena proučitev pa še čaka raziskovalca. V društvu Bazovica se Josipa Kaplana spominjamo z veliko hvaležnostjo in ponosom, znan je kot naš član in skladatelj, ki je za zbor Bazovice uglasbil besedila pesmi izpod peresa našega dolgoletnega pevca MePZ in pesnika, Slavka Arbitra. Zahvaljujoč profesorju Kaplanu je društvo dobilo tudi svojo »himno«, pesem Bazovica, ki je poleg Arbitrove pesmi Zdomec najpogosteje na programu zbora.

M.M.

22. oktober:

Slovensko kulturno društvo Cankar, Sarajevo: nastop dramske skupine KPD Bazovica

V okvir stikov, ki so jih navezali planinci, sodi tudi obisk članov dramske skupine Bazovice pri rojakih v Sarajevu. V društvu Cankar so nastopili s priljubljeno komedijo Andreja Jelačina Piknik s tvojo ženo v režiji legendarnega Alojza Usenika. To je bila že 119. uprizoritev večkrat nagrajene predstave, ves čas z Alojzom Usenikom v glavni moški vlogi, sedanja soigralka Loredana Jurković pa je v njej že četrta soigralka.

Vtise o nastopu je zbrala Zdenka Jelovčan: O obisku v Sarajevu »Obisk naše dramske skupine je bil predviden že maja, ob zaključku tradicionalne kulturno-športne prireditve Cankarjevi dnevi, v organizaciji SKD Cankar iz Sarajeva, a je bil zaradi bolezni preložen na jesen. Na dan odhoda je na Reki deževalo, a bolj ko smo se bližali meji z BIH, vse lepše je bilo vre-

me. Zapleti s policijo so nas nepotrebno zadržali na meji za več kot štiri ure in naš prihod zavlekli v zgodnje jutranje ure. Po prijaznem sprejemu so nas člani SKD Cankar s tajnico Beti Strunjaš popeljali na svoje domove, kjer smo pozabili slabe vtise na meji. V soboto smo si ogledali prostore slovenske skupnosti, ki uspešno deluje, za kar jim gredo vse čestitke, pa tudi za njihove publikacije, npr. bilten ob 10-letnici društva in revijo Zora Cankarjeva, kar je kot dokaz njihove dejavnosti na visoki ravni zdaj na ogled tudi na policah naše čitalnice. Za ohranitev maternega jezika vestno skrbi tudi potek dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture, ki smo se ga ob tej priložnosti udeležili tudi sami. Člana vodstva, Tomislav Krzyk in tajnica Beti Strunjaš, sta nas odpeljala do dvorane CDA v starem delu mesta. Tja smo odnesli rekvizite in kulise za naš nastop, zatem pa smo preživeli zelo zanimiv dan: vodič Tomislav Krzyk nam je pokazal nekatere najpomembnejše kulturno-zgodovinske znamenitosti, kot so Šeher Čehaića most, Vijećnica 1892, Baščaršija, Brusa bezistan, Sahat kula, Gazi Husrev-begova džamija, Careva džamija, Latinski most, kraj atentata na nadvojvodo Ferdinanda, Morića han, stara pravoslavna cerkev in Hamam. Medtem ko je vodja dramske skupine Alojz Usenik s sodelavci pripravljal oder, smo se ostali sprehodili z nekdanjo predsednico društva, Ljiljano Testen. Ob času nastopa je bila dvorana že dokaj polna, zbralo se je več kot sto obiskovalcev, med njimi tudi predstavniki veleposlaništva RS v BIH ter slovenskih društev iz Kaknja in Zenice. Razgibana, iz-

redno pripravljena in prepričljiva igra Loredane in Alojza je navdušila gledalce in aplavz je trajal še dolgo po predstavi. Tudi v multikulturnem in umetniškem Sarajevu smo dostojno predstavili naše društvo, nastop pred občinstvom, ki je pozorno spremljalo igro, pa je bil pravo zadovoljstvo. Na poznejšem družabnem srečanju, ki je trajalo še dolgo v noč, smo spoznali več rojakov, ki jim je BIH postala druga domovina. Ob slovesu smo se predsednici Cankarja Dini Maksumić in tajnici Beti Strunjaš

Lojze in Loredana za odrom

zahvalili za gostoljuben sprejem in enkratno doživetje, poslovlili pa se z obljubo o vnovičnem snidenju na Reki. V lepem in sončnem vremenu smo se na poti domov zaustavili še v Kaknju, kjer nas je v ime nu Slovenskega združenja sprejel predsednik Jožef Špringer s sodelavci. Na Reko smo se vrnili polni prijetnih vtisov in v prepričanju, da se k rojakom v BIH vsekakor še vrnemo. Hvala vam, v Sarajevu! In v Kaknju! In na svidenje na Reki!«

Darko Mohar: Bosna – drugič

Odhod v Bosno pomeni emocionalno naporno potovanje. Menda zato, ker tam srečaš ljudi, dobre ali slabe, takšne ali drugačne, pristne, odprte, vča-

sih malce nezaupljive, predvsem pa ljudi. Tako je bilo tudi na gostovanju s Piknikom.

Marija

Telefon je pozvonil ob sedmih, bil sem še v kopalnici. »Darko, a prideš, preden greste, gor v Bazovico, čaka te kava!« Klicala je Marija, naša hišnica. Že toliko številka Kažipot, o njej pa niti besede. Pospravlja za nami, odpravlja nas na pot, skrbi! Zunaj je bilo deževno jutro in njena pomoč mi bo res potrebna. Dve sliki za darilo, Kažipoti, torba, fotoaparatus, dežnik, vsega sam ne bom zmogel.

Dragica

Osma ura zjutraj in še dež. V reškem prometu moram imeti jeklene živce. Mi pa zbiramo ekipo, malo tu, malo tam. Skoraj vsi so morali čakati dlje, kot je bilo predvideno. Dragica je v avtobus vstopila zadnja, na Škurinjah. Na hitro nam je pokazala (nove) zobe, pojasnila, da ima njen Drago danes rojstni dan, da čakanje ni noben problem, in nas spravila v dobro voljo. Sem že vedel, da pot ne bo dolgočasna.

Frenki

Ekipo je Frenki vozil večkrat, mene prvič. Že na meji v Izačiću sem spoznal vse njegove zmožnosti. Bosanski policaji so nas zadržali, pač nimamo potovalnega delovnega lista, seznama potnikov ali nečesa podobnega. »Vozilo vam je neispravno. Vozač mora u Bihac na sud, a vi ste slobodni, možete kamo želite.« Nori policaj, kam naj gremo brez Frenkija. Še bolj nori so naši cariniki, ki ne dovolijo uporabe njihovega stranišča, WC za potnike in voznike pa je zaklenjen. Čas mineva počasi, Frenki je že tretjo uro v Bihacu, mi prav toliko ur brez stranišča stojimo ob kombiju, medtem ko je drug voznik, s potrebnimi formularji, na poti z Reke. Končno so nam vrnili Frenkija. Ploskanje, smeh in iskanje prve odprte gostilne na hrvaški strani. Na mejo smo prispeli ob pol dvanajstih dopoldne, v Bosno smo končno vstopili ob pol šestih popoldne. Frenki niti v enem trenutku ni pokazal, da je

živčen, brez napake pa je prevozil tudi preostali dve tretjini poti.

Cankarjevci

Skrbelo jih je vso pot. Klicali so, spraševali, kje smo, skušali so pomagati pri težavah na meji. Končno so ob pol enih zjutraj zagledali naš kombi. Frenki sicer ni pravočasno zavil čez Miljacko, a v drugo smo le parkirali pri gostiteljih. Prisrčen sprejem, razporeditev po hišah. Odslej bodo oni skrbeli, da nam prav nič ne bo manjkalo. In res nam ni. Dini, Beti, Đuli, Zoranu in Dragici, Tomislavu, Veri in vsem ostalim od srca hvala.

Đula

Po kratkem, zato pa trdem in zdravem spancu sem začel spoznavati svoj gostiteljico. Sarajevsko vojno vihro je brez vode, elektrike in hrane, v mrzlem ali prevročem stanovanju, preživela sama z dvema otrokoma. Starejši sin na obrambni črti, mlajši pa vsak dan po vodo; nikoli se ni vedelo, ali se bo sta domov vrnila živa in zdrava. Lepa in še mladostna žena zdaj živi skupaj s starejšim sinom, veseli se leto dni starega vnučka in prepevanja v Cankarju. Koliko takšnih zgodb in usod nam še skriva Sarajevo?

Tomislav Krzyk

Po Sarajevu nas je vodil član Cankarja, profesor Tomislav Krzyk. Baščaršija, most, pri katerem je Gavrilo Princip ustrelil nadvojvodo Ferdinanda in ženo Sofijo, Kuršumli medresa, Gazi Husrev-begova džamija, muzej stare srbske pravoslavne cerkve in še in še. Srečanje s slovenskimi poslovneži ali turisti, presenečenimi, da v Sarajevu obstaja slovensko društvo. Povabilo na večerno predstavo so zavrnil, obisk v Sarajevu so že imeli načrtovan. Vnovični stik z islamom, njegovo versko in človeku namenjeno vsebino (»Bog je samo eden in ni pomembno, ali k njemu pristopaš s pomočjo Biblije ali Korana,« nam je povedala ženska v dvorišču Gazi-Husrebegove mošeje), a tudi, kot v Morića-hanu, z njegovo agresivno, sovražnika išočo različico (»Evo, smo došli Mladi Muslimani,

nek' se sad znade po svoj zemlji toj, nećemo trpjet slabosti ni straha, mi ćemo skršit dušmana svog«). Žal so se Sarajlije po vojni precej zaprli, vsak v svojo nacionalno identiteto, priselilo se je veliko ljudi od drugod, nekoč znane sarajevske »raje« skoraj ni več. Kosilo v Mrkvi je bilo odlično, toda Milan, Frenky in jaz smo edini morali »ta pravo« pivo poiskati pozneje in nekje drugje. Sarajevčanke pa so še vedno enako lepe kot pred pol leta. In podatek za samce: posledica vojne je, da je v Sarajevu moškega spola le vsak osmi prebivalec.

Lojze in Loredana

Malo me je skrbelo, kako bo ves ta napor vzdržal Lojze. Pred komaj mesecem dni je imel operacijo ramena, desno roko je stežka dvigoval, pa še leta so tu. Toda oder mu dovolj dvigne adrenalin in odnese vse probleme. Že pri postavljanju scene v gledališču CDA je živčnost izginila, vse je potekalo tako dobro, da je utegnil napisati celo razglednice. Medtem ko so moški pripravljali oder, so se ženske še naprej sprehajale po Sarajevu

Lojze in Loredana na odru, po predstavi

in naposled pipešočile do gledališča. Loredana je prišla tako utrujena, da je komaj stala na nogah. Dvorana se je zatem polnila, prišli so povabljeni gostje in onadva sta igrala, kot da ni nobenih težav, veselo, iskriivo. Še Zdenke, zadolžene za šepetanje, ni bilo nič slišati. Dolgotrajno ploskanje, pri-

ložnostni govori, izmenjava daril, vse se je dobro izteklo. Roka bo jutri boleča, ampak to ni važno. Zanj bo pač poskrbela Lojzetova soproga Rozika.

Konzul Aladar Belec

Po prvem obisku v Sarajevu nisem verjel, da se bova tako hitro spet srečala. Prišel je na predstavo in na druženje v Cankar. Spremljal je tudi našo pot, skušal pomagati, da bi lažje prestopili mejo. Ma, kot da »šerifa« na meji kaj skrbi, lahko bi ga poklical sam predsednik države, pa ne bi nič pomagalo. Pogovor z njim o slovenskih društvih v zamejstvu, programih in finančni podpori Slovenije Slovencem zunaj meja je bil kar zanimiv. Sva pa tudi oba Premkurca.

Drago Bozja

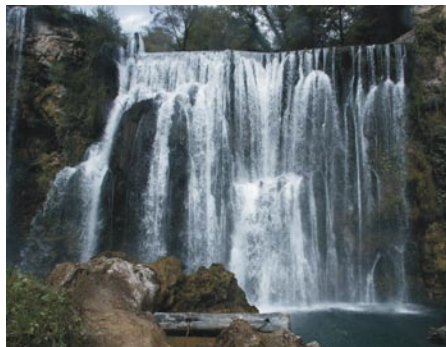
Znova smo se srečali tudi s starosto sarajevskih planincev, velikim borcem za ekologijo, ohranitev narave in trajnostni razvoj, človekom, ki si upa vsakemu povedati svoje mnenje. Dogovorili smo se, da bomo planinci septembra prišli na Igman in Bjelašnico. Kaj mi ne moremo več brez Bosne ali ona ne more brez nas?

Špringer, Pepan, Joško, Kazo, Raske, Petar, njihove soproge ...

Z našimi Kakanjci smo spet doživeli toplo srečanje. Na predstavi, v Cankarju in predvsem naslednje jutro, pri njih v Kaknju. Še vedno žalostni po slovesu v Sarajevu smo morali hitro sprejeti tempo in življenjsko radost naših prijateljev. »Pol urce kavice« je kar trajalo. Kaj hitro mi je bilo jasno, da bomo domov prispeli precej pozno. Ob odhodu pozdrav, na svidenje.

Moja malenkost

Skoraj bi v Jajcu pustil svoje kosti. Ogled znanega slapu, fotografiranje, spolzke stopnice, nerodnost zaradi let in – že me je potegnilo proti prepadu in Vrbasu. Hitro sem se ujel za stolpič ograje in se v zadnjem hipu uspel rešiti. Noge so že bingljale nad prepadom. Umazane hlače, odrgnine, bolečina v kolku, vse to se bo opralo in zacelilo. Nekoliko večji problem bo le s ponošom.

Jajce

Milan

Na začetku poti nad Bakrom je bil enoglasno izvoljen za vodjo poti. Vse naloge je opravil brezhibno, seveda z obilno pomočjo soproge Nataše. Čeprav nam na poti v Sarajevo večerja v Ključu ni preveč teknila, verjetno bolj zaradi znanih dogodkov na meji kot pa kakovosti, se je ob vrnitvi znova odločil za kosilo na istem mestu, v gostilni Lovac, takoj za mostom na Sani. Tokrat je bilo vse brezhibno. Še mlad natakar je zaslužil poljubček, ne bomo izdali, od katere naše dame. A v Sani so kar naprej odsevale jesenske barve.

Ekipa

Zadnji postanek v Bihaću. Tam smo ob Uni preselili Šoštanj iz Slovenije na Hrvaško, Bišćanke pa nismo utegnili pogledati. Na meji v Izačiću nas je naš carinik postavil na stran. Tokrat pa ne bo šlo tako, kot si oni mislijo: »Kolega, to je samo gledališka skupina, utrujeni smo in dosti nam je te meje. Šest ur v petek je bilo preveč.« Hitro je udaril pečate zdaj že svetovno znanemu seznamu potnikov in nam pomahal v pozdrav. Končno malo človeškosti.

In kaj naj rečem o naši ekipi? O tem, kako je bila dobra, priča podatek, da sem še jaz, znan nevrotik, ki na vseh mejah začnem preklinjati že po nekaj minutah čakanja, zelo potrepljivo čakal šest ur na prestop meje. Vse je bilo pravzaprav brezhibno! Vsak je opravil svojo nalogo, pomagali smo eden drugemu, vedno se je našel kdo, ki se je

potrudil popraviti razpoloženje, če je bilo komu težko. Zato sta kot rezultat sledila krasna predstava in potovanje, ki bo še dolgo zbuvalo spomine. Dragica, Loredana, Nataša, Rozika, Zdenka, Lojze, Milan in Frenki, hvala vam za nepozabno doživetje!

22. oktober:

Grad Grobnik, Galerija sodobne umetnosti: Rajski ples, razstava, Dragan K. Došen

Fotograf D. K. Došen, tudi član Bazovice, večkrat nagradjen, je fotografije iz tega cikla v začetku meseca razstavljal tudi na Rabu, decembra pa bodo na ogled še na Trsatu. Nagrajena fotografija D.K. Došena je na zadnji strani Kažipota.

23. oktober:

Izlet na Bled, Klub mladih Slovenskega doma KPD Bazovica

Klub mladih je izlet na Bled po be sedah pobudnice Barbare Riman organiziral z namenom, da bi se med ogledom tega simbola slovenskega turizma tudi bolje spoznali med seboj in se dogovorili za konkretne naloge v prihodnje. Izlet je vodila Jasmina Dlačić, ki trenutno, do vrnitve Marijane Košuta, pomaga v društvu in opravlja delo tajnice (uredništvo Jasmini ob tej priložnosti čestita za uspešen zagovor magistrske naloge na ljubljanski ekonomski fakulteti), prispevek pa je poslala udeleženka Ivana Aničić.

Ivana Aničić: Izlet na Bled

Na sestanku skupine mladih smo izvedeli, da gremo na izlet na Bled. Zamisel, da bi to bila tudi spodbuda za mlade člane, je ... uspela! Ob

odlični organizaciji smo dan preživeli v koristnem in poučnem sprehodu, pa tudi družba je bila več

Pri Vintgarju

kot odlična. Obilici šal in smešnim dogodkom smo se smejali ves dan! Zjutraj, še preden je sonce posijalo na našo prelepo Reko, so prihajali še zadnji člani. Vkrkali smo se v avtobus in se odpravili proti Sloveniji, v smeri Vintgarja. Sprehodili smo se ob kanjonu, gledajoč reko in drevesa v jesenskih barvah okoli nas. Modra reka, sivo-črne skale, drevesa z rumeno-rdeče obarvanimi listi ... Krasni primerki ohranjene narave ... Po sprehodu ob kanjonu sta bila na vrsti obisk Blejskega jezera in kosilo. Krajšemu sprehodu in dobremu kosilu je sledil ogled otočka in cerkve na njem ter zvonjenje za srečo. Plovba s čolnom je bila kratka, pripovedovali smo si šale in se spoprijateljili z voznikom. Zatem smo se povzpeli na stari grad. Vstop skozi obzidje nas je popeljal v davne čase dvorske gospode. V stari tiskarni smo spremljali tiskanje raznih slik, si ogledali muzej in občudovali star dekliški okostnjak, pozneje pa tudi cerkvico. Obisk obzidja se je končal s kavo, z lovljenjem golobov na terasi in pogledom na prekrasno Blejsko jezero, v katerem so odsevali še

zadnji sončni žarki. S starega gradu smo se odpravili na torte, natančneje, kremne rezine oz. »kremšnite«. Med pogovorom o novih izletih smo tam pričakali noč ... In že je sledila vrnitev v avtobus. Študente smo z najboljšimi željami pustili v Ljubljani, mi pa smo potovanje na Reko nadaljevali ob smeihu in poslušanju nekaterih starih pesmi.

24. oktober:

Primorski slovenski biografski leksikon, darilo Goriške Mohorjeve družbe

PRIMORSKI
SLOVENSKI
BIOGRAFSKI
LEKSIKON

IZŠLO
12. 1996

Pirjevec - Rebula

Uredil Martin Jenšnik

GORISKA 1986
GORISKA MOHORJEVA DRUŽBA

Naslovnna stran leksikona

Zahvaljujoč zavzeti članici Dušanki Gržeta, so knjižne police društva bogatejše za pomembno novost, Primorski slovenski biografski leksikon. Darilu je bilo priloženo pismo naslednje vsebine: »Dragi rojaki! Po posredovanju prof. Marije Mercina Vam z velikim veseljem poklanjamo komplet Primorskega slovenskega biografskega leksikona. Upamo, da Vam bo v pomoč pri dragocenem poslanstvu, ki ga

opravljate. Saj podobno kot mi, ki živimo na zahodnem robu naše domovine, ohranjate slovensko besedo in kulturo.

Želimo Vam veliko uspehov z željo, da bi še vnaprej z veseljem vztrajali pri Vašem delu.«

26. septembra 2005, podpisan je predsednik dr. Oskar Simčič.

V imenu društva se je založbi GMD za prijaznost zahvalil predsednik Vitomir Vitaz.

26. oktober:

Slovenski dom KPD Bazovica: 110 let Planinskega vestnika, razstava

»Razstava je naš prispevek jubileju, a tudi enaki obletnici postavitve Aljaževega stolpa na Triglavu in 30. obletnici prvega osvojenega osemtisočaka,« je v pozdravnih besedah med drugim dejal voditelj planinske skupine Darko Mohar in posebno dobrodošlico izrekel gostom iz Ljubljane, med katerimi so bili urednica Marjeta Keršič - Svetel in Irena Mušič ter glavni urednik Vladimir Habjan, v društvu že znan po razstavi svojih fotografij. Tako kot je gorništvo zaradi simboličnega pomena gora mnogo več od samega športa, je tudi Planinski vestnik, glasilo Slovenske planinske

zveze in najstarejša slovenska mesečna revija, mnogo več kot revija, ki se ukvarja zgolj s športom: predstavlja namreč dragocen dokument zgodovine planinstva v naših in tujih gorah, pa tudi odraz časa in načina življenja ter sprememb v naši pokrajini. Pomembno vlogo je odigrala predvsem pri izobraževanju in ozaveščanju planincev o naravnih in kulturnih vrednotah gora in narave nasploh, skupaj s krasoslovci pa so že konec 19. stoletja zapisali tudi prošnjo za prvi zavarovani rastlini (pečnico ali planiko, *Gnaphalium Leontopodium*, in kraljevo rožo, *Daphne Blagayana*). V vrsti podatkov, ki jih je v izredno zanimivi predstavitvi arhivskega gradiva, katerega velika vsebina je na žalost za vedno uničena v požaru, nanizala urednica Marjeta Keršič - Svetel, smo tudi izvedeli, da gre prvemu uredniku, Antonu Mikužu (1895–1908), zahvala za razvoj izrazoslovja in gorniškega jezika, njegov naslednik Josip Tominšek (1909–1941) pa je bil odličen organizator in poleg obsega močno povečal tudi število naročnikov; v težkih letih od 1941–1949 ga je nasledil in revijo obranil dr. Arnošt Brilej, zatem pa je to dolžnost prevzel prof. Tine Orel, ki je uredil kar 30 letnikov Planinskega vestnika, od leta 1950 do 1979, v tem času pa je vsebina revije postala izrazito strokovna, s številnimi prispevki iz narodopisja in botanike, po 1960 pa začenja tudi podpirati slovenske alpinistične odprave na Himalajo in si prizadevati za Slovenski planinski muzej, ki ga še danes ni. Od leta 2001 PV urejuje Vladimir Habjan, po izobrazbi sociolog, revija pa iz leta v leto napreduje in se danes, po mnogih obletnicah in

pomembnih razvojnih prelomnicah, pa tudi prejetih priznanjih in nagradah, med njimi tudi Bloudkovo, lahko enakopravno postavi ob bok drugim evropskim revijam. Preverite na spletni strani: www.planinskivestnik.com

Naslovnica prve številke Planinskega vestnika

26. oktober: 130 let OŠ Pečine na Reki proslavili z gosti iz Slovenije

Na odmevni prireditvi v okviru proslave OŠ Pečine, katere ravnateljica je Irena Margan, tudi članica Bazovice, je sodelovala tudi devetčlanska skupina gostov OŠ Kidričevo iz Slovenije, ki jo je vodil ravnatelj Branko Tonejc. Tesnejši stiki med šolama potekajo od lani, udeležba na reškem in ptujskem Karnevalu, dogovorjena za prihodnje leto, z nastopom v maskah, izdelanih

s skupnimi močmi, pa bo le prvi korak pri vzpostavitvi širšega povezovanja mladih, za katerega, po besedah ravnateljice Marganove, velike možnosti nudijo predvsem evropski programi čezmejnega sodelovanja.

Na slovesnosti tudi učitelji iz OŠ Kidričevo

28. oktober: SKD Snežnik, Lovran: tečaj slovenskega jezika

V društvu se je kot prva redna dejavnost začel tečaj slovenskega jezika in kulture. Navzoči skupini enajstih zainteresiranih, med njimi je tudi podžupan Edvard Primožič, član društva in sveta, je dobrodošlico najprej izrekel predsednik Vasja Simonič, zatem pa učiteljica mr. Marija Donadič. Brezplačen tečaj poteka po programu Ministrstva za šolstvo in šport RS enkrat tedensko po tri šolske ure, ki so prvič minile, kot so povedali udeleženci, z veliko pozornostjo in kot bi mignil. Tečajniki so v glavnem slovenskega rodu in različne starosti in poklicev, prihajajo večinoma iz Lovrana in bližnje Ike, nekateri pa celo z Reke, kjer kljub zanimanju takšnega tečaja ni.

**30. oktobra:
SKD Snežnik, Lovran:
Marunada 2005**

Srečanje v okviru lovranske marunade v Lignju se je po ogledu razstave gob nadaljevalo z druženjem v gostilni Bojana, katere lastnik je Bojan Štanc, naše gore list in član Snežnika. Poleg predsednika društva Vasje Simoniča, podpredsednika sveta Stanka Faturja in članov Vesne Božec in Toma Petrača so se ga udeležili tudi nekateri aktivni člani Bazovice in svetov slovenske narodne manjšine, vodja dramske skupine Alojz Usenik pa se je seveda dogovoril tudi za nastop s priljubljenim Piknikom.

Vasja Simonič: Iz dela KPD Snežnik, Lovran

»SKD Snežnik ima tako kot vsi otroci težave s prvimi koraki, vsi pa se trudimo, da bi čim prej shodili. Velik korak naprej je bil storjen, ko nam je občinska uprava spomladi letos dodelila prostor za delovanje Sveta slovenske narodne manjšine. Vanj se je takoj vselilo tudi naše društvo, opremljati pa smo ga začeli s pomočjo zagonskih sredstev iz RS.

Prvi kulturni dogodek smo organizirali maja, v sodelovanju s kulturniki iz Ilirske Bistrice, iz kraja, s katerim so naši kraji vedno imeli tesne stike. Tako smo v Podgradu pripravili srečanje pevskih zborov, na katerem je na pobudo našega društva sodeloval tudi MePZ Lovor iz Lovrana, ki ga vodi Franjo Bravidica. 7. julija smo prvič sodelovali na vseslovenskem srečanju v Ljubljani na povabilo Komisije DZ RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki jo vodi mr. Janez Kramberger,

njeni člani pa so nas pred tem (30. maja) obiskali v Lovranu. Na ljubljanskem srečanju smo imeli priložnost, da smo se predstavili Slovincem z vsega sveta in slišali, kaj njih žuli, pa tudi to, kakšne uspehe dosegajo, veliko njihovih predstavnikov iz sosednjih držav pa je pokazalo interes za kulturno izmenjavo z nami. V kulturnem programu je na začetku srečanja nastopil Slovenski MePZ Korotan iz ZDA, ob koncu pa je del svoje bogate kulturne dejavnosti predstavila reška Bazovica: z monologom Hlapca Jerneja v izvedbi Alojza Usenika, dvema razstavama – karikatur Bojana Grlice in keramike zakoncev Gržeta –, glasbenim nastopom njunega sina Tomaža, z recitacijami pa je sodeloval tudi naš Stanko Fatur, absolvent na ljubljanski FDV. Konzularni oddelek Veleposlanštva RS v RH nas je pooblastil, da smo lahko potrjevali volilne karte za septembrski referendum, kar je mnogim omogočilo udeležbo in glasovanje po pošti, sicer bi morali potovati do kraja v RS, kjer so vpisani v volilni imenik. Naši člani in drugi rojaki, ki imajo državljanstvo RS, se volitev v RS do zdaj v glavnem niso udeleževali, predvsem zaradi stroškov. Vse informacije v tej zvezi smo posredovali pri nas najbolj branemu časopisu, Novem listu.

Zelo smo bili veseli tudi povabila na srečanje slovenskih društev v Splitu. To je bilo drugo takšno srečanje, in na njem smo imeli predstavniki vseh društev priložnost, da smo se spoznali in spodbudili medsebojno sodelovanje. Mi smo bili na srečanju prvič in nad prisrčnim sprejemom, ki smo ga doživeli, smo bili prijetno presenečeni.

Oktober se je v društvu začel pouk slovenščine. Poteka v naših prostorih, vodi pa ga mr. Marija Donadič, ki jo je pooblastilo Ministrstvo za šolstvo in šport RS. V zgodovini našega kraja je to prvi organiziran pouk slovenskega jezika. Pri tem ne gre le za poznavanje ali osvežitev slovenščine v kraju, kjer tradicionalno živi veliko Slovencev in ljudi slovenskih korenin, ampak predvsem za spoznavanje in ohranitev slovenske kulture, s katero zadnje čase izgublamo stik. Zato smo se odločili, da bo uvedba pouka prva naloga našega programa. Nečesa pa le nismo storili, smo pa trdno sklenili, da bomo: obiskali namreč Snežnik, hrib pri Ilirski Bistrici, po katerem je naše društvo dobilo ime. Zamudo opravičujejo slabe vremenske razmere, a zamujeno bomo nadoknadili spomladi.

Organizirali pa smo srečanje na lovranski marunadi. To je tradicionalna kulturno-gastronomska prireditev našega kraja, znanega tudi po maronih, vrsti domačega kostanja, ki uspeva na našem območju. Marunada se organizira vsako leto oktobra, tri tedne zapored, ob sobotah in nedeljah. Prvo soboto in nedeljo je v Lovranu, potem pa se seli v Dobroč in Liganj, vasi nad Lovranom. Obiskovalci imajo priložnost pokusiti pečene lovranske marone ali pa odlične slaščice iz njih, kupijo lahko kakšen spominček, spijejo domačo medico ali mlado vino, vse v veselem ozračju, ki ga spremljata glasba in ples.

Dobrodošli vsi! Če vam letos ne uspe, se pripravite za naslednje leto. O vsem, kar se pri nas dogaja, vas bomo obveščali tudi v prihodnje.

Lep pozdrav iz Lovrana!«

Z druženja v Lignju, gostilna Bojana

NAPOVED NOVEMBER

11. november, 19.00:
Slovenski dom KPD Bazovica
Valentina Vičević: Industrijsko oblikovanje, likovna razstava (preložitev razstave, napovedane za 29. oktober)

Za mlado članico Bazovice, Valentino Vičević (1984), redno študentko tretjega letnika oblikovanja na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost, je to prva samostojna razstava, na kateri bo na ogled postavila risbe, ki predstavljajo predmete industrijskega oblikovanja. Razstava je bila obširneje napovedana v prejšnji številki.

13. november:
Izlet na Mirnjak in Snježnik

Planinska skupina organizira izlet z lastnimi avtomobili do Platka, naprej pa peš, po stari, še v rimskih časih zgrajeni poti do Rimskih vrat pod Snežnikom in naprej do vasi Lazac. Sledil bo vzpon skozi Srebrna vrata na Mirnjak in mimo Medvrha na Snježnik, na Platak se bomo vrnili skozi Grlo. Hoje je za približno pet ur.

19. november, 19.00:
Slovenski dom KPD Bazovica, na-
stop KD Stoperce
Fran Saleški Finžgar: Veriga, na-
stopa igralska skupina KD Stoper-
ce

Z društvom v Stopercah, ki letos praznuje 70. obletnico delovanja, Bazovica sodeluje že blizu štirideset let, nekoliko manj v zadnjem desetletju. Oživitve stikov bo napovedal nastop dramske skupine, ki bo predstavila znano igro slovenskega pisatelja Frana Saleškega Finžgarja.

25. november, 19.00:
Slovenski dom KPD Bazovica: Pla-
ninski ples

Ples ob koncu leta postaja že tradicionalen. Vabljeni in dobrodošli vsi aktivni člani društva, za tiste, ki se doslej še niso vključili, pa naj bo to spodbuda za začetek sodelovanja v eni od skupin.

29. november, 19.00:
Slovenski dom KPD Bazovica: Stu-
dio Zelenko, likovna razstava

Razstava Studio Zelenko prvič v skupnem okviru predstavlja osem članov kar treh generacij znane umetniške družine, katere člani že štiri desetletja delujejo tudi v Grožnjanu. Karel Zelenko, ki letos praznuje tudi osemdesetletnico, in soproga Sonja Rauter - Zelenko sta predstavnik najstarejše generacije in zaslužna tudi za oživitve likovne kolonije pred štiridesetimi leti v Grožnjanu, v katerem delujejo njihovi ateljeji: Zelenko, Mijatović - Zelenko in Bernetič - Zelenko.

M. M.

NESPREGLEDANO:

Vodja dramske skupine Alojz Usenik je s soprogo Roziko v predprazničnih dneh na svojo pobudo uredil okolico in vhod pred mavzolejem Gorup, za puščenim in propadajočim. Postavila sta razkošen šopek cvetja s svojega vrta in prižgala svečo. V notranjem delu sta počistila tudi večjo nesnago, ki po vsebini (v kupu smeti je bilo več odvrženih igel in kondomov) kaže, da je objekt v uporabi.

Izredno prizadevna zakonca Usenik pa sta tudi - s pomočjo hišnice Marije Darapi - uredila vrt pred poslopjem Slovenskega doma, nad katerim so običajno očarani vsi obiskovalci.

AKTUALNO

1.PROJEKT: Slovenski prispevek dediščini PGŽ: predvideva izdajo monografskih biltenov nekaterih meščanov slovenskega rodu, ki so s svojim delovanjem in življenjem zapisani v zgodovini mesta, predvsem tistih, katerih grobnice ali grobovi na reških pokopališčih propadajo, poleg obnove pa je treba zanje zagotoviti tudi trajno skrb za njihovo vzdrževanje. Gre za meščane Reke, pomembne tudi za RS (med njimi so npr. znani poslovnež in velik dobrodelnik Josip Gorup pl. Slavinjski, zatem trgovec, častni občan Ljubljane Franc Jelovšek, ali pa gledališčnik Rade Pregarc) in zato je pričakovati, da bi se v projekt vključile še druge ustanove v RH in RS. Prvi bilten bo predvidoma namenjen gledališčniku Radetu Pregarcu, izšel pa bi do konca tekoče sezone, v okviru 120-letnice reškega gledališča HNK Ivana pl. Zajca.

Za informacijo o poteku že pred leti napovedane obnove mavzoleja Gorup – za katerega je kmalu pričakovati ureditev v celoti – in o Programu (Obnova in rekonstrukcija mavzoleja Gorup na pokopališču Kozala, dalje: Program) smo zaprosili voditeljico Oddelka za kulturo v Mestu Reka, Ivanko Persić. Od

Gorupova grobnica

govor z njenim podpisom smo prejeli že po nekaj dneh (10. oktobra, v.: 612-01-05-02-55, vr. št.: 2170-01-06-01-2005-1), objavljamo ga v celoti:

1.Program z zahtevo po sofinanciranju je Mesto Reka prijavilo Ministrstvu za kulturo RH, v okviru Poziva za predlog javnih potreb v kulturi RH, RH – Programi sistemske zaščite in ohranitve kulturnih dobrin, ki se predlagajo za uvrstitev v Nacionalni program zaščite in ohranitve kulturnih dobrin.

2.V proračunu Mesta Reke za leto 2005 je za uresničitev tega Programa načrtovana vsota 1.600.000,00 kn. V letu 2005 je potekal postopek javnega razpisa za opravljanje del pri obnovi mavzoleja, a izvajalec omenjenih del žal ni izbran.

3.Program zaščite in ohranitve kul-

turnih dobrin za Mavzolej Gorup na reškem pokopališču Kozala se je začel realizirati sredi leta 2003, ko je bila z Zavodom za arhitekturno dediščino na zagrebški Fakulteti za arhitekturo podpisana Pogodba o izdelavi Dokumentacije obstoječega stanja in Projekta obnove in rekonstrukcije mavzoleja. Vsi stroški izdelave dokumentacije so bili 178.600.00 kn in v celoti bremenijo Proračun Mesta Reka.

2. VLOGA za sprejem v državljanstvo RS – predpisani spremljajoči dokumenti:

- prošnja za sprejem in življenjepis (v slovenskem jeziku)
- izpisek iz rojstne matične knjige
- izpisek iz poročne matične knjige
- potrdilo o nekaznovanju (izdaja Ministrstvo za pravosodje RH v Zagrebu)
- potrdilo o zagotovljeni eksistenci (potrdilo o zaposlitvi/plači, odrezek pokojnine)
- kopija hrvaškega potnega lista
- potrdilo o državljanstvu (domovnica)
- potrdilo o pravni podlagi vpisa v državljanstvo RH
- za starše: izpisek iz rojstne matične knjige, izpisek iz poročne matične knjige/izpisek iz matične knjige umrlih
- potrdilo o državljanstvu RS za vsaj enega od staršev
- drugo: potrdilo o članstvu v slovenskem društvu, sodelovanje z

društvi/ustanovami v RS, nepremičnine v RS

-konzularna taksa (420 evrov, protivrednost v kunah)

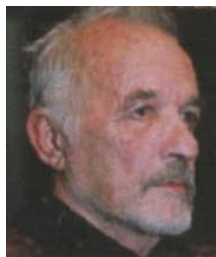
Dokumenti, ki niso izdani v RS, morajo biti originalni in ne starejši od šestih mesecev. Vloge z dokumentacijo se predložijo osebno na konzularnem oddelku Veleposlaništva RS v RH ali na konzularnem dnevu na Reki, navadno prvo sredo v mesecu.

- Kaj storiti ob zavrnitvi prošnje za sprejem v državljanstvo RS?

Pravni pouk je naveden v odločbi: tožba v navedenem roku na Upravno sodišče, ki je takse prosta. Denarni znesek, vplačan pri oddaji vloge, se v primeru zavrnitve ne vrača. Informacije in pomoč v društvu (sreda 10.00–12.00)

3. Informacija o vloženi certifikatih: dopis za izpis o stanju računa vrednostnih papirjev je z navedbo osebnih podatkov treba poslati na naslednji naslov: Centralna klirinška depotna družba d.d., Trg republike 3, 1000 Ljubljana, Slovenija; tel.: 00 386 1 477 55 00, telefaks: 00 386 1 477 55 08 in 477 55 07, e-pošta: info@kdd.si, spletne strani: <http://www.kdd.si/imetniki/>. Osebno: na vložišču KDD-a, Tivolska 48 v Ljubljani. Po elektronski pošti ni mogoče oddati vlog niti sprejeti izpisa. Informacije in pomoč v društvu (sreda 10.00–12.00).

M. M.

UMRL DANE ZAJC

21. oktobra je na Golniku umrl slovenski pesnik, dramatik in esejist Dane Zajc (1929-2005). Pesnik, ki je zaznamoval generacije slovenskih pesnikov in bil avtor prelomnih pesniških zbirk: Požgana trava (1958), Jezik iz zemlje (1961) in Ubijavci kač (1968), je za svoje delo prejel najuglednejše književne nagrade, med drugim Prešernovo nagrado (1981) in Levstikovo nagrado za življenjsko delo na področju ustvarjanja za otroke in mladino (2005).

Spet trte so rodile, prijat'ljji ...

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Savska 41, 10 000 Zagreb
Imenovan novi veleposlanik:
prof. Milan Orožen Adamič
Uradne ure:
ponedeljek - petek od 09.00 do 16.00
Tel.: (01) 63 11 000, (01) 63 11 011,
faks: (01) 61 77 236,
el. pošta: vzz@mzz-dkp.gov.si
Konzularni oddelek: tel.: (01) 63 11 014 ,
faks: (01) 61 21 511
Konzularni dan na Reki:
Slovenski dom KPD Bazovica,
Ul. Podpinjol 43:
previdoma prvo sredo v mesecu
od 10.00 do 13.00 in od 16.00 do 18.00

FOTO: Dragan K. Došen